

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. Arany János-utca 1.
hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.
SZERKESZTI
SZABOLCSI MIKSA.

Előfizetési feltételek:
Egész évre házhoz küldve . . . . . frt 7.—
Félévre . . . . . " 3.50
Negyedévre . . . . . " 1.75
Egyes szám ára 14 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

A nagy titok.

„... Fődolog, hogy meg legyenek nyerve a vezérférfiak; mihelyt az irányadó körök azon meggyőződéstől lesznek áthatva, miszerint a zsidó gimnázium felállítása a fővárosban nemcsak hasznos, de szükséges is, akkor a gimnázium biztosítva is van.“

Ezt mondogattuk magunkban ezelőtt egy évvel, akkor, midőn közéletünk egy ismert jelese, egy szűkebb konferencia alkalmával, melyen részt vett egynéhány zsidó tanár is, kik mindnyájan a zsidó gimnázium felállítása mellett kardoskodtak, azon élczes megjegyzést tette: „Uraim, igazán sok intelligenciát látok itt, de annál kevesebb — kapitálist.“

És mi tagadás benne, pusztán intelligentiával csakugyan nem lehet gimnáziumot felállítani! hisz ha lehetne! —

Egy gimnázium felállításához, ha mindjárt csak két osztálylyal is kezdetben, meglehetősen nagy pénzösszeg szükséges. Ezért kellett megnyerni az eszmének a fővárosi zsidó intéző köröket.

És ez sikerült.

Nevezett körök meggyőződtek, hogy a zsidó gimnázium viszonyaink mellett égető szükség; azért magukévá is tették az eszmét, és én a kivitelben dehogy kételkedtem!

Azóta majdnem egy esztendő mult el. Nemes tornyai Schossberger Henriknek ez idő alatt 3 négyemeletes palotája került tető alá, míg a gimnázium odáig haladt, hogy dr. Löw Tivadar — melleleg mondva, egyike azoknak, kik a gimnázium mellett érellyesen állást foglaltak — e lapokban egy remek cikkben felemlíté, hogy „nem új eszmét akar megpendíteni“, midőn újra napirendre akarja hozni — a gimnázium kérdését.

Hogyan? újra napirendre hozza a gimnázium kérdését? Hát azok a hatalmas urak csak azért vették kezükbe az ügyet, hogy eltemessék? Az a nagy bizottság, melyben benne van a budapesti zsidóság színe-

java, s a mely magára vállalta ez ügyben a cselekvést, mit csinált ez idő alatt?

Ma a zsidó gimnázium szükségességét bizonyítani akarni — valóságos anachronizmus, ma, midőn már azt várnók, hogy az eszme testté váljon.

Dr Löw cikke felvert hiu reményeimből; ő neki tudnia kell, hogy „ujból napirendre kell hozni a gimnázium kérdését“, mert azok, kik kezükbe vették, levették a napirendről,

De mi okból?

Utána jártam a dolognak és megtudtam a mély titkot. De nem árulnám el a világot sem, ha szerencsés eszmém nem támadt volna, hogy lehetne a dolgon könnyű szerrel segíteni.

A nagy urak ugyanis hosszú gondolkodás után arra a meggyőződésre jutottak, hogy egy gimnázium felállításához, olyanhoz, mely fenn is álljon és meg is feleljen a kívánalmaknak, meglehetősen tökére van szükség: negyed millió forintra legalább, de voltak, kik fél milliót is emlegettek; ez a felfedezés nem volt ugyan egészen új valami, de a hatalmas urak még azzal egészítették ki, miszerint ilyen összeget úgy sem képesek ők sem maguk, sem a főváros többi zsidóinál, sem pedig a vidéki hitközségeknél megteremteni; és mert ezt előre látták, belé sem fogtak a munkába; mert — és ez roppant államférfiúi bölcseségről tesz tanubizonyosságot — így okoskodtak: mihelyt teszünk valamit, odahagytuk a kényelmes negatív álláspontját, és hogy a világ előtt ne blamáljuk magunkat, akarva nem akarva meg kell teremtenünk a szükséges alapot; ne engagirozzuk hát magunkat és ha még ezerszer is szemünkre lobbantják, miért nincsen éppen a zsidóságnak középiskolája, holott minden más felekezet ilyenekkel bír, akkor mi csak hangoztassuk merev liberálismusunkat, mely nem akarhatja elkülönítését a zsidó tanulóknak a keresztény tanulóktól. Ezen álláspont kényelmes és szabadelvű is és — mi a legfőbb — a legolcsóbb is.

Mindezt el nem árulnám itt, ha nem találtam volna, mint már említettem, módot, hogy lehetne a

dolgon segíteni, hogy lehetne a szükséges pénzalapot megteremteni, a nélkül, hogy az urak pénztárcájukat kinyitnák s a nélkül, hogy meg kellene maradniok jobb meggyőződésük ellenére is a tiszta „liberalizmus“ álláspontján.

Van ugyanis Európában egy ország, benne csak kevés zsidó; ezek közt is sok a szegény ember, de van egynehány gazdag is közöttük. És ezeknek nemcsak pénzük van sok, mint a mi gazdag zsidóinknak, hanem szivük is van, nagy és nemes. Ha voltál Kazanlikban, Tangerben, Marokkóban, Jaffában, Cyprus szigetén, Jeruzsálemben, Teheránban és Konstantinápolyban, mindenütt találkozhattál jótékonyosságuk nyomaival. Iskolákat állítanak fel Bagdadban, Damaskusban Fezben és Drinápolyban, miért ne állíthatnának fel egy iskolát Budapesten is? Vagy ha ennek az országnak zsidói már nagyon túl volnának terhelve, ott van túl a csatornán egy másik ország, abban is kevés ugyan a zsidó, de azokat, kiket a Mindenható vagyonnal áldott meg, azokat megáldotta azzal is, mit a mi szegény gazdagainktól megtagadott: bőkezűséggel, nemes lélekkel.

Fentartják Londonban a világ legnagyobb népisiskoláját, melyben 5000 szegény zsidó gyermek oktatásban, ruházásban és ellátásban részesül, ezreivel özönlenek hozzájuk az üldözött muszka zsidók és angol hitsorsosaink csak e hetekben vettek meg e nyomorultak számára 150 házat, hogy legyen legalább egy parányi hely, hol e szerencsétlenek fejüket nyugalomra hajthassák. Ha szétekintesz a szent város környékén, ott új várost fogsz találni, szép

házakkal, rendes utcákkal; angol zsidók építették oda menekült hitrokonaik számára. Ha szétekintesz a 32 zsidó kolonián, melyek az utolsó évtizedekben Palesztinában keletkeztek, azt fogod találni, hogy negyed részét angol zsidók teremtették; igaz, hogy a többi három negyed részben sem találkozol egyetlenegy magyar zsidó alapítóval sem, de találkozol ám némettel, hollanddal, francziával, sőt még osztrákkal is. Ha már most a jó Isten ezeket az angol zsidókat olyan szivvel áldotta meg, hogy pénzüket ilyen dologra tudják fordítani, miért ne tegyék már meg azt is, hogy Budapesten egy zsidó gimnáziumot állítsanak fel, melyre van legalább olyan szükség, mint Syriában a zsidó ipariskolára?

De ne is menjünk olyan messzire; itt vannak szomszédságunkban a bécsi zsidók; ezek most meg arra vesztegetik pénzüket, hogy Galicziában földmívelő iskolákat állítanak fel, hogy azt a sok pálinkamérő és házaló zsidókat erős és szorgalmas földmívelőknek neveljék. Hát miért fordítják pénzüket a galicziai zsidókra, mikor nekünk is milyen nagy szükségünk van egy zsidó gimnáziumra?

Azt fogják külföldi hitrokonaik felhozni, hogy hiszen vannak Magyarországon is zsidók, kik meglehetősen jól birják magukat, miért akarjátok filléreinket elvenni azoktól, kik igazán nem segíthetnek magukon? Csakhogy nem úgy van ám az. Mutassanak a magyar zsidók egyetlenegy nagy felekezeti intézményt, melyet ők jószántukból teremtettek! Soha sem lenne Budapesten rabbiképző iskola, ha meg nem teremtette volna az alapot hozzá — Haynau. S mi más

KISS JÓZSEF*)

„Énekes Könyvéből“

SZOMBAT ESTE.

*Jöjj, szombat csöndje! Lelkeinkre
Áhitat szárnyin szállj alá!
Saruiról a port leverte,
Jöttödet ki ne áldaná?
Nyugasztalónk te! nyájjas, enyhe!
Áhitat szárnyin szállj alá!*

*Munkában hat napunk törődve,
Verejtékünkben folyt elég.
A hetediket pihenőre
Zewaoth isten! rendeléd.
Munkában hat napunk törődve,
A hetedik legyen tiéd.*

*Mint völegény eseng a kedves
Ohajtva várt ara elé:
Ugy, szombat csöndje, lelkünk repdes*

*Nyugalmas révpártod felé;
Boldog, ki nyugtát gonddal terhes
Napokra benned föllelé.*

*Gyuladjon láng ki! zöngjen ének!
Simuljon el minden redő!
Felejtse bánatát a lélek
És fájdalmát a szenvedő.
Gyuladjon láng ki, zöngjen ének!
Simuljon el minden redő!*

*Ó ejts, kinek derü a lénye,
Ejts egy sugárt ránk, isteniünk!
Te vagy magasztos reggelünk,
A sivár pusztu tüneménye,
A melytől újra éledünk.*

*Jöjj szombat csöndje! Lelkeinkre
Áhitat szárnyin szállj alá!
Saruiról a port leverte,
Jöttödet ki ne áldaná?
Nyugasztalónk te! nyájjas, enyhe!
Áhitat szárnyin szállj alá!*

* Hazánk legjelesebb élő költőjének eme páratlan szépségű verse mult heti számunknak csak kisebb részében jelenhetett meg, a miért ezt most újból közzétesszük.

egyebünk van? semmi. De nem azért mert nem tehetnék, hanem mert hiányzik a szív, a nagy és nemes, önzetlen és áldozni mindig kész zsidó szív. Az a néhány olaszországi zsidó most állította fel egészen egyedül a második zsidó szemináriumot. A boroszlói és a berlini rabbiiskolákat és a frankfurti nagy zsidó gimnáziumot szintén maguk a német zsidók tartják fenn; az amsterdami zsidó egyetemről és a párisi zsidó tudományos intézetekről szólni sem akarok.

Beláthatják hát külföldi hitsorsosaink, hogy ha ők nem állítják fel Magyarországon a zsidó gimnáziumot, az létre jönni nem is fog, mert végtére egyre megyen, ha van szív s nincs pénz hozzá, vagy ha van pénz, csak hogy nincsen hozzávaló szív. Hogy is mondaná erre Brüll ur: Uraim, igazán sok kapitálist látok itt, de annál kevesebb — jóakaratot.

*

De hagyjuk a satyrát. A gimnázium ügye, mióta egy nagy és előkelő bizottság kezébe vette, tényleg elposványosodott, pedig egy kis buzgóság és jóakarattal mellett ma már lehetne gimnáziumunk, ha mindjárt — egyelőre — csak két osztályu is.

10,000 forintnyi alapot — ezt maguk a bizottság tagjai koncedálják — lehet Budapesten beszerezni. Azzal, igaz, nem lehet még két osztályu gimnáziumot sem felállítani; de tették volna csak meg az első lépést, nem maradtak volna hátra — erről erősen meg vagyok győződve — az ország nagyobb hitközségei sem. Sőt a szegedi hitközség egy budapesti

köztisztelőben álló férfiú kérdésére már előre is nagyobb összeggel való hozzájárulását ígérte, ugyanezt tette a szabadkai hitközség is; ezt tenné számos más hitközség is, és nem hisszük, hogy a hazánkban létező 480 hitközségi központ közül (anyakönyvi kerület) egyetlenegy is kivonná magát a szent kötelesség alul.

Indulna meg csak a mozgalom, élén ama férfakkal, kiket követni szokott az ország zsidósága; ragadnák meg csak ezen urak hévvel és buzgalommal az ügyet és — mi a fődolog — járulnának ők maguk az áldozatkészség szép példájával az alap növeléséhez, szóval, tennék divatossá a zsidó gimnáziumhoz való adakozást: lehetetlen, a magyar zsidók iránti becsülés nem engedi elhinni, hogy rövid idő múlva az 50,000 forint meg nem kétszeresednék.

De ez alaphoz nem kell hozzányulni. Kötelezze csak magát egynéhány gazdag budapesti zsidó, még pedig nyilvánosan, csak nyilvánosan, hogy a gimnázium folyó kiadásaihoz évenként 100, 50, 20 vagy 10 forinttal fog hozzájárulni: vajjon nem fog-e találkozni e hazában, mondom csak háromszáz zsidó, kik e példa után indulva, legalább 10 forint évi pótlékban kötelezi magát?

Ezekből a pénzekből, hozzáadva a beiratások után is befolyó összegeket, fenn lehet tartani a gimnáziumot mindaddig, míg az alap annyira megnő, hogy kamatai fenntarthatják az iskolát.

Fődolog tehát, hogy a férfiak, kik magukévá tették az ügyet, ne tartsák egészen magukénak. Ne titkolódzanak és ne igyekezzenek eltemetni, elfelejtetni azt, a mit magukra vállaltak. Tegyék meg nyilvánosan

Zsidó hős — a társadalmi rend megmentője.

Történeti töredékek.

VIII.

Ormuz és Ahrimán, a világosság és a sötétség, a jó és a gonosz örökös harcának véget vetni, Ormuz istent győzelemre segíteni Ahriman fölött, ez volt egyedüli vágya, törekvése *Kobad* király nagy magusának, *Mazdaknak*. Mert ha Ahriman legyőzetrék, megszűnnék a sötétség, örökös nappal uralkodnék a természetben, örökös virulás, örökös világosság, örökös fiatalság és örökös élet volna e világnak boldog sorsa; sőt az emberekből is kivészne a gonosz vágy, a tilos utáni hajlam.

De hisz éppen az embereknek ezen megtörhetlen hajlama, örökös vágyuk a tilos után, fegyverzi fel Ahrimant új és mindig új erővel és Ormuz alig bírja a harcot.

Való ugyan, hogy a szent magusok segítségére vannak Ormuznak, a mennyiben, örök tüzet élesztenek minden templomban, és Ormuzt és az ő nagy prófétáját, *Zoroastert* dicsőítve meztelen testtel futnak keresztül lobogó tüzmáglyákon; de mit használ mindez, ha csak egy ember vétkezik is, ha csak egy ember is vágyódik a tilos után, ha mindjárt gondolatban is, már akkor vége szakad Ormuz birodalmának, beesteledik, és bekövetkezik Ahriman uralkodása, mely örökké eltartana, ha a jámbor magusok egész éjjelen át

nem imádkoznának, és a szent tüzek mellett szertartásaikat nem végeznék.

Igy folyt ez a harc örök idők óta, mindennap azt hitték, hát ha ez az a nap, melyre éjszakra nem következik, de mindig találkozott ember, ki gonosz vágyakat táplált és ez mindannyiszor sötét Ahriman istent hozta az emberek nyakára.

Mazdak, a nagy magus, sok gondolkodás, ima és önkínzás után megtalálta végre a kulcsot, hogy kellene örökké tenni Ormuz birodalmat, és amit Mazdak javasolt, azt ki merete volna helyteleníteni; Mazdak előtt meghajolt maga *Kobad* király is, mert Mazdak — ezt tudták egész Perzsiában — egyenes összeköttetésben állott Ormuz Istennel, ki Zoroaster óta asszonyszülte teremtményt annyira nem kedvelt, mint dicső Mazdakot.

A főmagus terve Ahriman legyőzésére ez volt:

Az emberek gonosz vágyát leginkább két tárgy szüli: az idegen birtok meg az idegen nő; gonoszak e vágyak, mert a más ember vagyona, meg a más ember felesége tiltva vannak, de ha ez a tilalom megszűnnék, ha kimondatnék, a vagyonnak nincs tulajdonosa, és minden asszony mindenkié, akkor a vágy nem volna bűn, mert hisz olyas valomit kíván, mi megvan engedva; a birtok, az asszony lehet akárkié, mert senkié. Ha már most megszűnt a go-

az első lépést; mondják ki nyíltan, mi akarunk gymnáziumot, ennyit meg ennyit áldozunk érte: követni fogja őket az egész magyar zsidóság.

De épen ez az, mitől a nagy urak félni látszanak; félnek a kudarczól, mely bekövetkeznék, ha a tervet ki nem vihetnék; pedig ros-zul teszik: félni az ország zsidóiért. Tegyék meg, mit tenni akarnak, a mit tőlük elvárnak, és megteszi kötelességét az ország zsidósága is.

Zsidók nyilvános pályákon. Magyarországon.

V.

Szegeden, hazánk e szép, második fővárosban különösen 5 általános tiszteletnek örvendő hitsorsosunk foglal el szép nyilvános állást: Dr. Rózsa Kálmán királyi törvényszéki bíró és dr. Czukor Ignác, ki eddig mint királyi alügyész működött, és csak nem régminta kinevezését mint a szegedi királyi törvényszék bíróját. Dr. Rózsa Izso, a szegedi ügyvédi kamra elnöke és dr. Rosenberg Izidor, az ügyvédi kamara alelnöke. Végül nevezük dr. Singer Mátyást, a szegedi városi kórház igazgató orvosát.

A nevezett két királyi törvényszéki bírón kívül a vidéken, tudtunkkal, csak 2 zsidó foglal el bírói állást, még pedig dr. Kramer József, királyi járásbíró Kaposvárott és Lippe Vilmos, királyi járásbíró Jász-Apáthiban (ezelőtt jegyző a szolnoki királyi törvényszéknél). Van végre széles e hazában egy zsidó királyi államügyész is, dr. Szegheő Ignác személyében a trencsényi királyi törvényszéknél.

Nagyváradon két zsidó városi kapitány van hivatalban: Recht Ignác és Gerő Aladár; az előbbi már másodízben lett megválasztva.

nosz vágy, úgy megszünt a forrás is, melyből Ahriman erőt merít és Ormuz birodalma örökké válhatik.

Az örületes terv megnyerte Kobad király tetszését és felhatalmazta a főpapot az új tan alapján újjá szervezni a birodalmat. (A király ép olyan haszontalan fráter lehetett mint a főpapja.) E társadalmi felforgatás által remélték megtölthetni az üres pénzszekrényeket, kielégíthetni állati vágyukat.

Az alsó néposztályok lelkesedéssel üdvözölték az új tant, melynek leghivebb és legodaadóbb követői lettek. Rövid egynéhány hónap alatt a birodalom társadalmi rendje alapostul fel lett forgatva, gyalázatos ficzkók kiválasztották maguknak a legszebb asszonyokat és leányokat, kiket férjeiktől, illetve szüleiktől az új tan nevében elragadtak, hogy csakhamar tudjanak rajtuk és állati vágyuknak más áldozatokat keressenek. Hogy nem kimélték ez urak a tulajdonjogot sem, mit maga a király és a főmagusz megszűntnek deklaráltak, az nagyon természetes.

Az országnagyok, gazdagok és előkelők és minden jobb gondolkodású perzsa, megrémülve a dolgok ilyen nem várt fordulatan, mi soh' sem következhetett volna be, ha ők maguk is nem viseltettek volna mindig majdnem imádszerű tisztelettel az immár oly veszedelmessé vált pap iránt, összegyűltek Ktesiphonban és a királyt trónvesztettnek nyilvánították, a főpapot pedig felszólították, igazolja új

Schuler Antal, a magyar királyi államvasutak főfelügyelője és a zimonyi vasutak üzletvezetője Szabadkán; ugyszintén Temesvár város főmérnöke, Büchler Bódog és Deutsch Adolf, városi tanácsnok Gyöngyösön hitrokaink.

Miskolczon dr. Popper József királyi tanácsos a miskolczi kórház igazgató orvosa.

Lépjünk már most vissza a fővárosba.

Budapest város választásainál hitsorsosaink kiváló részt szoktak venni, korteskednek mint senki más, választanak is, mint annak a rendje, de *megválasztva zsidó még nem lett*. A kandidátusok el-el járnak a zsidó választókhoz, sőt meg is veregetik szeretetteljesen a kedves „polgártárs” vállát, de odáig még zsidó nem vitte, hogy valamelyik városi hivatalba bejutott volna.

Igaz, azon a dicsőségen, melyet a város bölcs vezetői és intézői működésükben szereztek, nincs mit irigyelni, sőt ha zsidó volna e tiszteletreméltó társaságban, antiszemita barátaink bizonyosan rögtön tudnák az okát, miért tesz Budapesten a himlő több kárt egy hét, mint Berlinben öt év alatt, tudnák az okát a város egészségtelen voltának, sok utca rossz kövezetének, a rossz víznek, a sok piszoknak, szóval minden bajnak, melyet most zsidóra kenni nem lehet. De ha másrészt meggondoljuk, hogy a budapesti zsidóság a város fentartására szükséges összegek egy teljes negyed részét szolgáltatják, de a mellett zsidó tisztviselőt systematce nem alkalmaznak, lehetetlen el nem mondani — bocsánatot kérek a trivialitásért — *de ez már mégis dicsőség!*

A városi hatóságnál tehát nincsen egyetlen zsidó sem; nézzünk körül más téren.

A legmagasabb törvényszéknél ott van egy, csak nem régminta kinevezett hitsorsosunk, dr. Décsi Zsigmond, királyi kuriai bíró; a királyi táblánál szintén van egy zsidó bíró, dr. Neuberger Ignác személyében; a budapesti királyi törvényszéknél dr. Kéri Márkus bírót találjuk.

tanát, mint ezt Zoroaster rendeli, három csoda által.*) A magus azonban nem jelent meg, hanem ott hagyta csapatjaival a várost, hogy elmenjen a messze sivatagba és segítségül hívja az ott nomádeletet folytató szilaj és bátor hunokat.

Az országnagyok ez alatt Kobad királyt börtönbe vetették és helyette *Nusirvánt* emelték a trónra, ki a főmagust és hozzá tartozóit halálra ítélte. Alig kezdett azonban a rend ismét helyre állani, midőn Mazdak éshivei egy rettenetes sereggel jelentek meg az országban. (500 ban) A hunok, kik mindig készek voltak a szomszéd országokba csapni, most, midőn hitták őket, annál nagyobb készséggel jöttek, hogy a segítségükkel nyert csaták után megrakodva kincsekkel és élelmi szerekkel visszatérjenek a sivatagba. Nem is tartott sokáig és Kobad király ismét elfoglalta a trónt, az országnagyok pedig vagy menekültek, vagy elvéreztek a csatamezőkön és Mazdak ismét bevezette az ő kommunistikus államrendszerét.

A társadalmi nyavalya, mely első ízben csak a biro-

*) A ki a létező társadalmi rendet megbontó, új tanokat hirdet — így rendeli ezt a Zenda Vesta — az jelenjék meg az ország főbb emberei előtt és igazolja Isten által való küldetését három csoda által: szólítson életre egy halottat, változtassa meg szavával az időjárást és menjen száraz lábbal az Euphrathon keresztül.

A királyi ügyészségnél szintén találkozunk egy hit-rokonnal, a csak nemrég kinevezett királyi alügyészszel, dr. *Baumgarten* Izidorral.

A fővárosban lévő 12 királyi közjegyző közül hárman felekezetünkől valók: dr. *Weiser* Károly, dr. *Weinmann* Fülöp és dr. *Mannheimer* Ignác.

A miniszteriumban a multheti számunkban nevezett *Grünwald* Bernát osztálytanácsoson kívül, *Szántó* Mihály miniszteri titkár az igazságügyi miniszteriumban és dr. *Lederer* Sándor elsőrendű fogalmazó a kereskedelmi miniszteriumban, szintén felekezetünkhöz tartoznak.

A vasuti igazgatóságoknál többen felekezetünk tagjai közül magas állást foglalnak el; nevezük első sorban lovag bárdányi *Bram* Miksa, királyi tanácsost, a déli vas-pálya társaság igazgatóját és a barcs-pákrácsi részvényvasut-társaság elnökét. Kisteleki *Lévai* Henrik főrendiházi tag; a magyar északkeleti vasut alelnöke (az el. m. ált. bizt. tár-saság vezérigazgatója), dr. *Herz* Vilmos, amerikai konzul Bécsben, ugyane vasut igazgatósági tagja és *Gold* Zsig-mond, kereskedelmi tanácsos felügyelő bizottsági tag; to-vábbá *Friedmann* Gábor felügyelő és főnökhelyettes és *Pon-ger* Fülöp felügyelő és ügyosztályfőnök ugyan-e vasutnál.

Kónyi Manó és *Fenyvessy* Ferencz igazgatósági ta-gok és *Littmann* Samu főpénztárnok (az osztrák-magyar vasutak budapesti állomási főnöke) a győr-sopron-ebenfurti vasutnál.

Hatvani *Deutsch* Bernát, nagybirtokos, a kassa-oder bergi vasut igazgatósági tagja, *Schweiger* Márton, nagybir-tokos felügyelő bizottsági tag és *Rindskopf* Fülöp fel-ügyelő és osztályfőnök ugyane vasutnál.

Netter Leon főfelügyelő és szakosztályfőnök az osz-trák-magyar államvasut-társaságnál.

Végül megemlítjük *Schullmann* Gyulát, a magyar királyi államvasutak felügyelőjét és a titkárság főnökét a

dalom fővárosát és környékét ragadta meg, Mazdaknak e győzelme után terjeszkedni kezdett a birodalom távolabb részében is. A rettenetes nihilismus mindig nagyobb tért hó-dított; eljutott Babylonba is, dühöngeni kezdett Pumpadi-tában és Mehusaban is, mely városokat leginkább zsidók lakták, kik fölött a Dávid királyi házából származott és a perzsa király által megerősített zsidó fejedelem (exilarch) uralkodott, ki egyszersmind feje és vezetője volt a nagyhirű Matiwtnak (főiskola) is. (Az előadások és vitatkozások. me-lyek három századon keresztül a Matiwtnán tartattak képe-zik ama feneketlen tengerét a tudománynak, mely e *babi-loni talmud* név alatt ismeretes.)

Hogy milyen rettenetes volt a hatás, melyet Mazdak rendszerének foganatosítása a zsidók közt szült, azt alig kell mondani. A zsidók, kiknél a házias életszentsége és szüzi-es tisztasága magasabban állott minden más szentségnél, az elsőt, ki, hivatkozva Mazdak új tanára, zsidó nőt megtáma-dott, nyomban agyonütötték; ez az első pedig nem volt más, mint *Parzena*, Kobad király sógora és Babylonia al- királya, és a vakmerő ki leütötte, nem más, mint a Dávid király házából származott tizenhét éves zsidó exilarch, II. *Mar Zutra*. A megtámadott nő, a szintén Dávid vére-ből származott csodaszép 15 éves *Bánuta* volt, a hatalmas *Mar Barziva* egyetlen leánya és az *exilarch menyasszonya*.

(Folytatása a következő számban.)

közlekedésügyi miniszteriumban továbbá *Neumann* Frigyes nagykereskedőt, tarifa és gépgyári főfelügyelői bizottsági tag ugyaucsak a közlekedésügyi miniszteriumban.

(Folytatása a következő számban.)

Pater Komlóssy — a zsidóság dicsőítője.

(L. D.) Komlóssy beszélt. Beszédének minden anti- szemita kelléke megvolt: malicia, eszme- s fogalomzavar és alaptalanság in maximo gradu.

Hát Komlóssy csakugyan be akará bizonyítani azt, — a miről ellenségei már rég sugdostak, t. i. hogy ő vezérszerepre törekszik. Ezért a „nagy szabású“ beszéd.

Komlóssy ur igenis meg akará mutatni, hogy ő sem az utolsó ám a „bund“-ban s hogy van annyi sokoldalúsága, mint teszem Önodynak, ha nem is tud olyan jó ritualis regényeket írni, mint ő.

Beszélt is eleget. Szóba jött Horváth Gyula, török-tatár aera, Lucifer, Tisza Kálmán, nihilista, anarchista, Apponyi, elmebeteg s tudja isten még mi, szóval ő mai sokoldalú s financialis tudományt eláruló beszédével azt akarta demonstrálni, hogy ő — risum teneatis! — nagy politikus s még nagyobb diplomata.

Ha a sorok közt olvasni lehet, helyt kell adnunk azon ábrándjának is, hogy ő tudná csak az ország pénz- ügyi zavarait rendezni.

De nézzük csak beszédét.

„A czár nem lehet elmebeteg, midőn a zsidóktól az emancipatiót megtagadja, több esze van annak, mint az ő s s z e s filozemita uraknak“, — mondja egy helyen Komlóssy ur.

Nem csodáljuk, hogy a pater ur a czárt antiszemita érzelmeiért okos embernek állítja, hisz ő még — K o m- ló s s y F e r e n c z e t is okos embernek tartja.

„Romániának népe jólétnek, valóságos boldogságnak örvend, mert ott a zsidó nem játszik oly szerepet mint nálunk“, — folytatja pater Komlóssy.

Ha nem volna kötelességünk embertársainknak min- den jót kívánni, ugy azt kívánnók Komlóssy urnak, hogy ő legyen oly boldog, mint a minő Románia népe.

De mi nem kívánjuk ezt neki. Miért is?

Hisz most is egekig magasztalt bennünket.

Vajjon beszédének ezen része: „Akár a miniszter- elnök, akár Apponyi akarná a pénzügyeket rendezni, ott volna háta megett a zsidó, e n é l k ü l e g y i k s e m l e h e t m e g“ nem a leghatározottabb dicsőítés-e? nem-e határozott, világos elismerése annak, hogy zsidók nélkül nem lehet meg az állam, a kormány, hogy a zsidó n é l k ü l ö z h e t e t l e n eleme társadalmunknak s közéletünknek.

Ilyen meleg, elismerő szavakat még a leghatározot- tabb filozemitatól sem vártunk.

Isidore Lopez Lapuya

a spanyol zsidótelepítő-társulat elnöke a spanyolországi viszonyokról a bukaresti zsidó „Consiliul Sanhedrinului“ kérdéseire a következő felvilágosítást adta:

A spanyol kormány biztosítékot nyújt arra nézve, hogy spanyol-ország minden egyes lakója, azon vallást gyakorolhatja, mely neki éppen tetszik, föltéve, hogy az a keresztény morállal össze nem ütközik. Ebből világosan kitetszik, hogy isteni tisztelete végezésére külön helyet kell fentartania minden felekezetnek és külön temetővel kell birnia, mint a protestánsoknak. — A kormány bizto- sítja egyuttal azt is, hogy mostani határozata 1492-iki

kiutasítási rendeletének formális visszavonása. Azt mondja ugyanis ezen újabb keletű határozat 11-ik pontja: Spanyol földön sem valamely vallás híve sem annak gyakorlója nem terhelhető e miatt, ha a keresztény morált kellő tiszteletben tartja.

Ezen pont magyarázásával a kormány és a törvénytudók kinyilatkoztatták, hogy az irás szabad, az imaházak és temetők sérthetlennel.

A spanyol törvények csak a katolikus vallás ceremóniáit engedik nyilvánosan gyakorolni; azonban éppen nem kötik ki, hogy a többi vallásait titokban kell végrehajtani; ez éppen nem célja a törvényeknek amit eclatansul bizonyít az a tény is, hogy a nem katolikus vallások a megkívánható legnagyobb nyilvánosságot használják a templomok és istenházainak falaira kifüggesztett értesítésekben, folyó irataik s a napi sajtóban közzétett hirdetések útján. A nyilvánosság alatt itt csak a nyílt utcákon való körmeneteket és az utcára nyíló templomajtókban végbemű szertartásokat értik.

A spanyol törvények a személyeket politikai viszonyaiknál fogva különböztetik meg és pedig belföldiek- és idegenekként, állampolgárok- és nem állampolgárokként. A külföldiek éppen úgy élnek a törvények és hatóságok védelme alatt, mint a spanyolok, de nyilvános hivatal, mellyel tekintély vagy igazságszolgáltatás jár, nem viselhetnek.

A külföldiek személyes szabadsággal rendelkeznek, t. i.: A törvény védelme alatt mindenki szabadon rendelkezik saját személyiségével, s nem kell attól tartania, hogy elfogják — vagy börtönbe vetik, ha csak a helyi bíró erre nézve nem ad rendeletet. A külföldiek lakása ép oly szent és sérthetetlen mint a spanyoloké, t. i.: beleegyezésük nélkül senkinek sem szabad lakásukba behatolnia, kivéve a tüzeseteket, árvízveszélyt, belülről történt megtámadások és belülről segílyt kiáltók segítség hívása eseteit. Ha bírói rendelet következtében valami büntény miatt házmotózás tartatik, akkor az irományok és tárgyak jegyzékét az illető személy vagy családja, ha pedig ezek közül egyik sincs jelen két tanu jelenlétében állítják össze. A postára bizott levelezések nem vehetők bírói zár alá, ezt csak az igazságszolgáltatás rendelheti el az okok megnevezése mellett.

A külföldiek a királyságba szabadon jöhetnek és ugyanígy el is hagyhatják; szabadon keresztül is utazhatnak rajta, miközben a külföldiekre nézve kötelező szabályzatoknak kötelesek magukat alávetni: szerezhhetnek ingó és ingatlan vagyont, foglalkozhatnak iparral és kereskedelemmel és bármilyen keresetforrás után élhetnek. Ha valamely keresetforráshoz approbatióra van szükség, mint pl. az orvoshoz mérnökhöz, stbhöz, akkor az illetőknek természetesen a spanyol államtól nyert approbációjukat kell felmutatni tudniok.

Az ilyenek, éppúgy mint a spanyolok, kötelesek jövedelmük és keresetük után adót fizetni.

A külföldieket két osztályba sorolják: állandóan vagy bizonyos időre megtelepültek osztályába. Az első osztályba azok tartoznak, kik (kereskedésük vagy iparuk folytatására) megtelepedtek vagy 3 évig egyhuzamban tartózkodtak ugyanazon helységben. A második osztályba vesszük azokat, kik anélkül, hogy szándékuk volna spanyol országban letelepedni, jönnek és távoznak.

A külföldiek mindazon jogokat gyakorolhatják, melyeket a spanyol állampolgár, ha honosítva lesznek. A honosításnak négy foka van az abszolút vagy teljesen befogadott idegen számára, úgy hogy bármily nyilvános hivatalt viselhet, azon fokig hol korlátolt jogok élvezéséről van szó. A különbség a nyilvános hivatalok betöltésére való képesítésben nyilvánul. Természetesen a ki a honosítás negyedik

fokát is elérte az a második és harmadik foku honosítottnak megengedett, nyilvános hivatalokat és betöltheti. Ebből azonban nem kell arra következtetni, hogy a spanyolok is 4 osztályba vannak beosztva, csak arra, hogy az idegenek nem lesznek mindjárt egyenlők a belföldiekkel, hanem bizonyos fokozatokon kell elébb keresztül menniök.

Az idegennek, ki honosítani akarja magát a következő feltételeket kell kimutatni tudnia.

1. Spanyol nővel házasságot kötött.
2. Valami találmányt vagy értékes iparágat hozott spanyolországba.
3. Ingatlant szerzett, mely után egyenes adót fizet.
4. Saját vagyonával kereskedik.
5. A honosítást az ország érdekében szerzett valamely érdeme útján megérdemli.

Az idegen, ki spanyol honossá akar lenni, ezt az igazságügy miniszteriumnál kérelmezi. Egy enquétet nyújt be a kérvényező, melyben kimutatja, hogy az említett 5 feltétel közül egyiknek megfeleltés a honosítás költségeit fizeti.

Lopez Lapuya ajánlja továbbá, hogy szegény emberek most ne spanyol országba, hanem a spanyol Amerikába, Cubába költözzenek. A Spanyol kormány minden valamely afrikai vagy európai kikötőből utazó bevándorló után megfizeti az utiköltséget. A bevándorlónak ezen esetben a földmivelés által kell magát hasznossá tennie, amiért aztán egy év múltán megkapja a spanyol polgár teljes jogát.

Eleinte csak iparosok és kereskedők menjenek spanyol országba, szóval a középosztály, s ha ezeknek nincs is pénzük, nem baj, csak legyen kellő intelligenciájuk, hogy a spanyol zsidó telepítő társulat segítségével értékesíteni tudják magukat,

Gyöngyszemek a talmudból.

Midőn Isten megteremtette a vasat, a fák megreszkettek: „Miért féltetek?” szolt erre a vas „hiszen ha nem adtok fát nyélnék, nem árthatok nektek”. (Az embernek senki sem árthat annyira, mint önmaga.)

*

A sátán és a halálangyal egy és ugyanaz; mindkettőjük közös neve: gonosz vagy.

*

Ábrahámról írva vagyion: és magnyergelte szamarát; Mózesről is mondja a szentírás: és felült szamarára. Ábrahám és Mózes leküzdötték az állatit és felülemelkedtek rajta. A jövőbeli messiásról is írva vagyion: „Im szegény ő, szamáron nyargalva.” Küzd le flam te is a benned lakó állatot s emelkedhetel oly magasra, milyen Ábrahám és Mózes volt és a messiás is belőled válhatik.

*

Három barátja van az embernek. Az első, mely után egész életeden át törted magadat egy lépést sem tesz éretted ha bajba kerültél, a második, melyet csak később szereztél, elkísér a törvényszék ajtójáig, ott magadra hágy, a harmadik, mellyel legkevesebbet gondoltál, elmegy veled a bíró elibe, védelmaz és megment. (A vagyion az embert halála ágyán cserben hagyja, a család elkíséri a sir széléig, a jó cselekedetek kísérei maradnak a siron túl is.)

*

Csak ha oly tiszta előtted a dolog, mint a hajnal fénye, akkor mondd el másoknak is, ha magad sem vagy egészen biztos, akkor hallgass inkább; mert az, hogy az emberek megszokják beszédedet üres fecsegésnek tartani, még a legcsekélyebb baj, mi az ilyen állításokból származhatik.

Mar Zutra (zsidó fejedelem) lefekvés előtt ezeket szokta mondani: Bocsáss meg Istenem, mit ma ellened vétettem, ime én is megbocsájtok azoknak, kik e napon bántottak. Te vég nélküli örökkévaló irgalmas és mindenható Isten vagy, én törekeny, boszu után lihegő, tehetetlen porból való teremtményed vagyok, tégy tehát te többet és bocsásd meg bűneiket azoknak is, kik embertársaik nem bocsájtanak meg.

*

Jiftach (Jephtah) idejében, annyi mint Sámuel idejében. (Megbecsüld k o r s z a k o d fejtét, és ne mondd, te csak oly vezetőkek engedelmeskednél, a milyenek a régi időkben voltak.)

*

Szent volt az oltár és vassal érinteni nem volt szabad, mert hivatta volt kibékíteni Istent Israellel; mily nagy és szent már most annak működése és mennyire távol kell hogy maradjon tőle minden baj, ki békét köt férj és feleség között, ki kibékíti a testvért a testvérral, a barátot a baráttal, az embert embertársával. A ki ezt cselekszi, az oly nagy és méltó, mint Izrael legnagyobb prófétája.

*

Ne tégy különbséget gyermekeid közt, mert ezzel az irigység és a gyűlölet fulánkját nevelnéd a kevésbé kitüntetett és a hiúság és tulbecsülés gonosz szellemét a kitüntetett szívében és megmérgezhethetnéd gyermekeid egész életét.

*

Az emberbe, ki gunyolja ősei szokását, ne bizzál.

*

A bevett szokás törvény erejével bír.

*

Becsüljétek meg a szegény tanulókat, mert a világosságot ők terjesztik. (A szegény tanulókból válnak rendszeren a nagy emberek.)

*

Nagy a szegénység sulya; rakd a világ összes fájdalmait egy serpenyőbe és a szegénységet a másodikba, s a szegénység lesz a nehezebb.

*

Ne ítélj könnyelműen a szegénynek cselekedeteiről, ha te magad nem tudod, mi az a szegénység.

*

Csűrög a korszó, mért csak néhány szesztercze (pénznem) van benne, volna csak tele, hogy hallgatna! (Ha ürül az éléskamra, kész a civódás a házban.)

*

„A szegénység kerekeken jár“ — mondá egy bölcs néjének — adj hát alamizsnát, hogy egykor gyermekeinknek és unokáinknak is adjanak.

*

A betegségből felgyógyult rendszeren rosszul emlékszik (mi volt neki az orvos a baj napjaiban.)

*

Becsüld meg az orvost a betegség után is (a fizetésnél.)

*

Az orvos lakásán sötét szemüveget visel, (el kell mennie a beteghez, mert a távolból nem tudja megítélni a bajt.)

*

A ki fürdőbe nem jár. testét nem ápolja, az megszegi Istennek parancsát, mely így hangzik: „És őrizzétek meg testeteket.“

Talmudista.

Irodalom.

A biblia új magyar fordítása.

Genesis vagyis Mózes első könyvét masszoretikus szöveggel magyarra fordította és nyelvtani s tárgyi magyarázatokkal ellátta Deutsch Henrik, az orsz. izr. tanítóképezde igazgatója. Budapest, 1887. A szerző tulajdona.

Öszinte örömmel üdvözljük a fáradhatlan és nagytudományu férfiú eme nagyszabásu munkáját, melylyel a magyar zsidóságot, de főleg a tanuló ifjúságot megajándékozta.

Nem sablonszerű munkával van itt dolgunk; Deutsch Henrik maradandó művet teremtett, husz éves munkásságának monumentumot rakott le.

Husz évig dolgozott a pentateuch magyar fordításán. A megjelent első könyv minden mondatán meglátszik, hogy a tudós szerző számtalanszor megforgatta, és csak mint kész, tökéletest adta ki kezei közül.

Nem foglalkozhatunk ma bővebben e fordítással mely eseményt képez a zsidó magyar irodalom történetében; itt még csak a szerző magyar kommentárjáról akarunk egy néhány szót mondani.

Ez a kommentar valóságos klasszikus mű, mely nem tapos a bibliai komentatorok nyomdokaiban, nem írja le sem Rásit, sem Biurt, hanem magyaráz ott, hol a magyarázatot szükségesnek tartja és ezt oly világosan, könnyen és egyszerűen teszi, hogy a szent könyvismerete eme fordítás és eme kommentar mellett közkincsévé válhatik mindazoknak, kik benne olvasni fognak. Fenntartjuk magunknak e munkára még visszatérni.

*

Dr. Lattes Elia, egyetemi tanár Milanóban 1000 lírás pályázatot hirdet oly munkára, mely a Talmud és Midraschban előforduló összes latin és görög szókat tartalmazza. Csakis a bpesti rabbiszeminárium végzett vagy mostani növendékei pályázhatnak. A benyújtás határideje 1889 márczius 31. —

Igen tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése decz. hó végével lejárt, színtügy azon igen tisztelt előfizetőket, kik előfizetésükkel hátramaradtak, tisztelettel felkérjük, hogy előfizetésüket a mellékelt utalványok útján beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap további szétküldésében akadály történjék.

Lapunk évi előfizetési árát leszállítottuk 8 frtról 7 frtra; rabbik, tanítók és hitközségi hivatalnokoknak 6 frtért küldjük; azoknak, kik lapunk érdekében buzgólkodnak, azonnal tiszteletpéldányt juttatunk, mihelyt legalább 4 előfizetést beküldöttek.

Kérjük t. előfizetőinket, levelezőinket és jóakaróinkat, hogy bármilynemű küldeményeiket a következő czímmel [sziveskedjenek ellátni: „Egyenlőség“ szerkesztősége, Arany János-utca 1. szám.

SZABOLCSI MIKSA

az „Egyenlőség“ szerkesztője és kiadótulajdonosa

H I R E K.

— Azon tisztelt olvasóink, kik kegyesek voltak a „zsidók a nyilvános pályákon“ című czikk-sorozatunkhoz adatokat küldeni — mivel e sziveségüket más uton megköszönni nem engedi elfoglaltságunk: fogadják ezuttal legmélyebb köszönetünk kifejezését. Engedjék meg köszönetünk-

höz egyuttal azon tiszteletteljes kérésünket csatolnunk, hogy kegyeskedjenek ezentúl is a lapunk által képviselt ügyet jóakarólag előmozdítani.

— **Népesedési mozgalom.** Január 9-étől 15-éig a pesti izraelita nagyhitközség kebelében született 47 gyermek, 22 fiu és 25 leány; ezek közül törvényes 36, törvénytelen 11, haláleset előfordult 26, 12 férfi és 14 nő; ezek közt 5 éven aluli gyermek 14; esketés volt 7. Budán ugyanez idő alatt született 1 fiu; meghalt 4 férfiu és 2 nő, esketés volt 1. — Ó-Budán meghalt 3 férfiu és 2 nő. Születés, esketés nem fordult elő.

— **Zsidó elnök-krízis** a pesti orth. hitközségben. Az orth. előljáróság ugyanis 3 évi tevékeny működése után leköszönvén, f. hó 16-án újra megválasztatott teljes számban. Az elnök *Freudiger* Mózes azonban állásának elfoglalását feltételekhez kötötte, többek közt ahhoz, hogy az elhunyt rabbi helyébe választandó papot ne az egész bizottság kandidálja, hanem csak az előljáróság. A hitközség kérte *Freudigert*, mondjon le eme feltételéről, mit azonban ez nem tévén meg, most a pesti orth. hitközség elnök nélkül van.

— **Bátorkeszről** írják lapunknak, hogy az ottani izr. hitközség elnöke, *Tauber* Mór tizesztendősi szolgálati jubileumát a mult csütörtökön ülték meg. A hitközség elnökét, kinek a község ügyeinek rendezése körül szerzett érdemein kívül magyar szellemét is dicsérőleg emlegetik, *Büchler* Salamon, alelnök a község, *Kertész* József, tanító pedig az iskola részéről köszöntötte fel.

— **Dr. Schnitzer Armin jubileumához.** A jubileum lefolyásáról már táviratunk utján értesültek t. olvasóink. Most még csak potlólag annyit írunk, hogy vasárnap 16-án a komáromi izr. hitközség nagy termében igen kedélyes bankettet tartották az ünnepekt tiszteletére, melyen természetesen a felköszöntök is nagy szerepet játszottak. A sikerültebbek közül, felemlithetjük Dr. *Vásárhelyi* Domokos, dr. *Bátor* Mór, ügyvédek és dr. *Farkas* Benő, megyei főorvos toasztjait. Dr. *Schnitzert* jubileuma alkalmából, mint említettük, számosan üdvözölték, ezek közül felemlithetjük: *Beöthy* Zsigmond kir. táblai tanácselnököt, az izr. hivatalnok egyletet, dr. *Kohn* és dr. *Kagserling*, pesti rabbikat, dr. *Nagy Vilmos*, komáromi kir. közjegyzőt, dr. *Veisz Ede*, esztergomi főrabbit, *Bacher* Simont stb. A jubilans nevére teendő alapítványra eddigelé, mint egy 600 frt. gyűlt egybe; de a gyűjtés még egyre foly. Az alapítvány, kamatai szegény zsidó tanulók ösztöndíjával szolgálnak.

— **Választás.** *Nagyváradról* írják lapunknak, hogy a jan. 2-án megválasztott haladó izr. hitközségi képviselő testület e hó 16-án választá meg az új előljáróságot. *Reismann* Mór eddigi elnökkel szemben *Adler* Ignác, bankigazgató és tekintélyes kereskedő választatott elnöké. Egyházügyi elnök ismét *Ausländer* Simon, kereskedő lett, a pénzügyi elnöki tisztre újra Dr. *Berkovits* Ferencz, ügyvédet választák meg, ki azonban alkalmasint nem fogadja el e tisztséget, pénztárnok is a régi maradt: *Sándor* Samu, kereskedő, ellenőr pedig *Wechsler* Adolf, kereskedő lett. A gondnoki állásokra *Krugstein* Izidor, kereskedő, *Rosenthal* Sámuel, nagy iparos, *D. Berger* Ignác, kereskedő és *Aufricht* Mór, malomtulajdonos választattak meg. Ezután még tíz tanácsos választatott s ezzel az érdekes választás véget ért.

— **A nyitrai izr. hitközség** a város szegényei között — felekezeti különbség nélkül — kiosztott a napokban 800 frtot, mely összeghez *Gerstl* Mór földbirtokos és *Ennelie* József gabonakereskedő 100—100 frttal járultak.

— **A nagykanizsai izr. nőegylet** f. hó 22-én a casino helyiségben jótékonycélu, tánczestélylyel egybekötött hangversenyt rendez, mely igen érdekesnek ígérkezik.

— **A h. szoboszlói ifjuság** az izr. iskola-építési alap javára f. hó 15-én sorsolással egybekötött tánczvizalmat rendezett, melynek tiszta jövedelme 250 frt. volt.

— **Feltűnést keltő eljegyzés.** A Nagyváradon megjelenő „Szabadság“-ban olvassuk: *Báró* *Königswarter Herman*, a bécsi *Königswarter*-féle bankház főnökének br. *Königswarter* osztrák főrendiházi tagnak fia, ki egy év óta Nagyvárad állandó lakosa, a napokban tartotta eljegyzését *Blaskovich* Melanie kisasszonnyal, *Blaskovich* Sándor földbirtokos kedves és művelt leányával. A jegyesek különböző vallásnak lévén hivei, értesülésünk szerint a menyasszony át fog térni a zsidó vallásra, a minek azonban hazai törvényeink szerint Magyarországon nem lévén helye, az átérésnek osztrák területen való megejthetése czéljából *Blaskovich* k. a. mindenekelőtt az osztrák honosságot lesz kénytelen elnyerni.

— **Stern József**, szent-gróthi lakós, mivel tavaly augusztusban két gyermeket mentett meg a Zala folyóból, a király ő fölségétől az ezüst érdem-keresztet kapta,

— **Todesco Ede**, bankár, kinek jótékonyágát ezek áldják, mint Bécsből írják, a mult héten meghalt. Atyjához *Todesco* Ármín, nagy iparos és nagyhirű humanistához teljesen méltó fiu volt. 1854-ben az osztr. hadügyminiszteriumnak százezer frtot bocsátott rendelkezésére, hogy abból 60 ezer frt. az *Albrecht* fhg. által a vagyontalan cs. kir. tisztek számára tett előleg-alap, 40 ezer frt. pedig a Bécsben tanuló szegény izr. tanulók étkező intézete javára fordítottassék. Ötven ezer frtos alapítványt is tett, melynek évi kamataiból 500 frt. a badeni *Todesco* kórház javára fordítatik, a többi pedig olyan szegények közt osztandó ki, kik valaha jobb módban éltek; de egy félnek 100 frtnál kevesebb és 200 frtnál több nem adható. A király ő felsége is elismerte érdemeit s a vaskorona renddel tüntette ki, 1869-ben pedig bárói rangra emelte. *Todesco* Ede igazgatója volt a *Ferdinánd* északi vasutnak is.

— **Bismarck hercegről** egy érdekes adomát eresztettek szélnek. A vaskanczellár ugyanis a hivatalos lapok kefelelyomatait maga szokta átnézni, s belőlök törölgetni. Egy ilyen kefelelyomatban nem régiben *Bamberger* zsidó vallásu képviselőt vén handlézsidónak neveztek. A herceg kitörülte e szót „handlé“ és megjegyezte: „annyi tény, hogy *Bamberger* vén zsidó, ezt maga sem tagadja; de a haza érdekeivel nem handléskodik. Becsületes szándéka van, ha ellenfelem is.“ Az udvariatlan *Bismarck*tól tanulhatnának némelyek egy kis udvariasságot.

— **Szükségből jó a zsidó is**, így gondolkoznak most oroszországban, hol *Bunge* pénzügyminiszternek nem rég amiatt kellett leköszönnie, mert a zsidóbankárokkal a köntendő pénzügyi műveletekre nézve nem tudott megegyezni. Helyét most *Vischredszky* foglalta el, ki néhány zsidó bankártól egy milliard rubelt akar felvenni katonai czélokra. A bankárok azonban csak az esetben hajlandók a kívánt összeget kölcsön adni, ha a zsidók egyenjogusítatnak a többi orosz alattvalókkal; de a czár nem akar a dologba belemenni.

— **Berlinben** csak most jutott köztudomásra azon fenkölt szellemű beszéd, mit a német trónörökös a „Hű szívhez“ czimű szabadkőműves páholyban tartott. Általános érdekű különösen a következő része: „Két alapely jellemzi a mi törekvéseinket: a *tolerantia* és *lelkiismereti szabadság*. Adja az ég, hogy minél többen látnák be a mi elveink helyességét. Különbben oda törekszünk, hogy ezen elveket ne csak hangoztassuk, hanem tényleg gyakoroljuk is.“

— **A bukareszti zsidók** ujév alkalmával a metropolita primást is üdvözölték, ki e szivességet megköszönve kijelenté hogy ő nem tesz különbséget zsidó és keresztény közt. „Ember az ember, legyen az bármely valláson is“.

— A ki az illetőségét keresi. A napokban ment Gölnczbányáról Kassára egy 16 éves izr. fiu, a ki a kassai hatóságnál illetőségi bizonylatot keresett. Őt — mint mondá — 15 évvel ezelőtt egy buzinkai parasztasszony vitte Kassára, s az akkor ott lakó Gellmann Adolf korcsmárosnak azon állítással adta el 12 frton, hogy zsidó asszonytól származott. Gellmann őt a szokásos czeremóniával bemutatatta és felnevelte. Nevelő szülei most elhaltak, s a gyermeket a rokonok elűzték. Bádogos mesteriséget tanult, de igazolvány nélkül sehova sem mehetett.

— Az olasz képviselőházban a közoktatásügyi budget tárgyalásánál *Bonghi*, a hirneves író, hevesen kikelt a mostani tanrendszer ellen, mint mely a vallástanra nem fekteti a kellő súlyt s kéri a kormányt oda hatni, hogy a biblia, mely a hazaszeretet és nemeslelkűség annyi magasatos példáját tartalmazza, jobban és bővebben taníttassék.

— Posenben a a zsidó-fiárvaház a napokban ünneplé 50 éves fennállásának jubilaumát.

— Bratianu román miniszterelnök több zsidó kiutasítására vonatkozó rendeletét visszavonta.

— A Maimonides című zsidó egyesület Bukarestben egy felekezet nélküli iskolát alapított, melynek számos keresztény hallgatója is van.

— Romában — mint onnan írják — f. hó 15-én a „Collegium rabbinicum“ nagy ünnepélyességgel megnyílt.

— A római akadémia nyelvészeti osztálya a királyi nagy díjat Dr. Levi Simon hieroglyph-kopt zsidó szótárának ítélte oda.

— Bécsben a napokban volt az izr. hitközség előjáróinak választása. Az eredmény a következő: Elnök: *Cohn Arminio*, alelnök: *Goldsmiedt Gyula lovag*, iskolaszéki elnök: *Baumgarten Manó*, ker. iskolatanácsos: *Dr. Fürth*. Az egyes osztályok főnökeivé: *Hildburghäuser József*, *Biach Mihály*, *Kuh Angelo lovag*, *Dr. Mauthner Fülöp lovag*, *Pfeiffer J. M. lovag*, *Stiaszny Vilmos*, *Simon Gusztáv*, *Guttman Vilmos lovag*, *Dr. Kohn Gusztáv*, *Dr. Steiner* és *Thorsch Fülöp* választattak meg.

— Odessában e napokban egy mohamedán vallásu tatár egy zsidó lányt vett nőül. Tudvalevőleg a korán megengedi a zsidókkal való házasságot.

— Haagban (Hollandia) a napokban ünneplé 101-ik születésnapját *Enthoven Chapman J.* a régi Waterloo-veteránok egyike.

— Korfuból írják lapunknak: Hitközségünk templomában nagyszerű és fényes ünnepély rendeztetett azon alkalomból, hogy fenséges trónörökösünk Konstantin nagy koruvá lett. A gyönyörűen kivilágított és feldiszitett templomban Leví József szeretett főrabbinak nyitott frigszekrény előtt mondá el ez alkalomra szerzett imáját, melyben az ég áldását kérte le a fenséges uralkodáházra és drága hazánkra. Rabbinak az ünnepély előtt görög nyelvű üdvözlő táviratott menesztett a nagykoruvá lett trónörököshöz, ki ugyancsak táviratban köszöné meg a rabbi jó kívánatait. I. György király külön táviratban köszöné meg a rabbi üdvözlését. A „Concordia“ zsidó egyesület szintén táviratilag üdvözlé a fenséges trónörököst, mire ez ugyancsak táviratban válaszolt. — Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy 1453. május 29-én esett el az utolsó görög császár (IX. Konstantin) Konstantinápoly fővárosának védelmében, ki határozott ellensége volt a zsidóknak. Ez alkalommal is azzal vádoló őket, hogy a törökökhöz pártoltak s azoknak eladták volna a vár tervrajzait. E nap reggelén Konstantinápoly zsidói mély aggodalommal lelkükben végezték el a reggeli imát, mert azon hir volt elterjedve, hogy a görögök, mihelyt a törököt visszaverik, a zsidók ellen fordulnak s őket sorban lemészárolják. Sze-

rencsére ez nem következett be, mert az nap estéjén már II. Mohamed szultán uralkodott Konstantinápoly fölött, ki a zsidókat kedvelé s a görögök — kik még kevéssel ezelőtt a zsidókat akarták lemészárolni — most a zsidók házaiban találtak a bosszút lihegő törökök ellen menhelyet.

A jeruzsálemi talmud-thóra és jesibath Ez-Chaim évkönyvét vettük, melyből a következőket közöljük: Iskolánknak a lefolyt évben jövedelme 20066 frank volt, míg kiadása csak 19033, tehát 1033 franknyi fölösleggel zárult le évi számadásunk, mely körülmény abban leli magyarázatát, hogy a folyton szaporodó tanuló ifjuság nagy száma miatt a segélypénzeket redukálni kellett. (?) Végül nem mulaszthatjuk el ez alkalommal sem, hogy köszönetünket ne fejeznők ki azon számos nemes emberbarátnak, kik intézetünket anyagilag avagy szellemileg támogatták. Ha tették ezt a múltban, úgy tegyék ezt a jövőben fokozottan. Mi csak azt tesszük hozzá, hogy a példás intézet csakugyan megérdemli a támogatást.

Amerikába 1886 évi október 1-éig 27,348 zsidó vándorolt át. Evvel szemben az 1885-ik egész évi kimutatás csak 18,535 zsidó bevándorlásról ad számot. A 27,348 bevándorló közül 21,213 New-Yorkban telepedett le, a többi pedig más városokban alapított tüzhelyet. A 27,348 bevándorló között 17,796 oroszországi, 7056 magyarországi, 1754 ruméniai, 857 németországi, 59 angolországi, 8 franciaországi, 7 hollandiai, 5 dániai, 5 törökországi és 1 svédhoni volt. A bevándorlók között 13723 férfi 6653 nő és 6992 gyermek volt.

Németországban — mint értesülünk — az állatvédő egyesület kérvénye ellen, mely a saktolást akarja eltöröltetni, Németországnak 2500 zsidó hitközsége közül 2300, mond: két ezer háromszáz hitközsége felirt a képviselőházhoz. Ilyen összetartással, ilyen imponáló fellépéssel természetesen célt fognak érni. Valóban a mi hitközségeink is példát vehetnének tőlük.

— A Londonban megjelenő „The Jewish World“ cz. folyóirat értesítése szerint a bolgár trónra combinatióba jött mingreliai herczeg dynasziája egyenesen Dávid királytól veszi eredetét. Mit szólna hozzá Rumenia, ha szomszédságában egy zsidó házból eredő fejedelem uralkodnék.

— New-Yorkban, irja levelezőnk, az ottani zsidóság körében mozgalom indult meg a czélből, hogy egy új kórházat alapítsanak, melyben a betegek — minden felekezeti különbség nélkül — ingyenes gyógykezelésben és ápolásban részesüljenek.—

— New-Yorkban a napokban volt alapköletétele az új zsidó menháznak. Az ünnepélyen számos kitünőség, az odavaló összes szabadkőműves páholyok nagymesterei is jelen voltak.

— Leipzigben *Händler Náthán* 100.000 frtos alapítványt tett, melynek kamataiból zsidó gyermekek mesteremberekké képeztetnek és leányok — minden felekezeti különbség kizárásával — a tudományokban kiműveltetnek.

— New-Yorkból írják: A „Montefiore Home isr. chronic Invalids“ javára rendezett gyűjtés 175.000 dollárt eredményezett. — De másként van ez nálunk.

— Lembergben f. hó 13-án hunyt el 49 éves korában *Dr. Zucker Fülöp* Galiczia zsidóinak legkitünőbbje. Hol valami hazafias mozgalomról vagy zsidó érdekek és jogok kivívásáról volt szó, ott Zucker az elsők közt volt. Buzgósága, mit a zsidó ügyek iránt tanusított, páratlan. Községének sok éven át volt érdemes elnöke s városának képviselője a galicziai tartománygyűlésben. Áldás kísérje emlékét!

— Prágában *Klemperer Jakab* a nagyhirű tudós és jeles rabbi életének 71-ik évében elhunyt.

Petőfi és Heine.

Rózsapiros feliőfoszlányok az alkonyi égen. Nehéz, fűszeres, bódító illat terjeng a táj fölött; pazar színpompában fürdő, búbajos, délszaki virágok lehelik azt, melyeknek izzó kelyheiről buja, vastag szirmok hullonganak a baragos zöld, kövér pázsitra. . . Ez a Heine szerelmi költszete.

Tavaszi hajnal hasadása zsendülő, fiatal rét fölött. Kakukfű, pitypang, kankalin, varjuköröm, mindenféle vadvirág bujkál itt is, ott is. Harmat csillámok reszketnek virágon, fűszálon. Vidám pacsirtafütty a légben. Mint egy édes, könnyű borzongás suhan végig a tavasz csókos lehe a mosolygó természetben. . . Ez a Petőfi szerelmi költszete.

Emitt nyugodtan leheverhetsz megszálló alkonyatkor a ringató mezőre, kora pitymalatkor vidám ébredésre kelt madár csicsergő zaja, szellő üde csókja. — De le ne dőlj ott az árnyas, buja kertben. Fel nem ébredsz többé. Elkábit, lerészegit, megfojt a mámorító, kéjes illat.

Kékruhás gyermekleánynak fakadó szerelme mosolyog ott feléd, — itt meg szép asszonynak észbontó, vágyra gyújtó kaczaja hangzik mindenütt.

. . . De hova tévedtem! Hiszen voltaképen nem azon szándék vezérel e cikk irásánál, hogy metaforikus párhuzamot vonjak e két zseni költszete között. Nem, — én csak gondolkodásukban, érzéseikben akarok rámutatni ama jellemző példákra, melyek határozottan, kétségtelenül tüntetik elibénk szívüknek, szellemüknek „vér“-rokonságát.

Szeretet, gyűlölet. Javarészt nem ezek alkotják-e az emberi szívet? Es vajjon nem a legegyszerűbb eljárás-e jelen feladatomnál legelőször is e két érzelemben keresni valami közösét lelkeik között?

Kit szeretett és kit gyűlölt Petőfi? Kit szeretett és kit gyűlölt Heine?

Petőfinek *angol-gyűlölete* nem ösmert határt és iraitában is tulcsapangóan, féktelenül nyilatkozik. Mutatványul ime az „Életképek 1847-iki évfolyamból.

„Nem ismerek nagyobb lelkinyomoruságot az önzésnél és van-e az angolnál önzőbb s így nyomorubb, piszkosabb nép széles e világon? E nép nem ismer se istent, se embert, csak saját zsebeit; zsebe a tengely, mely körül a föld, a mindenség forog, — e nép a megtestesült kétszerkettő, a megtestesült és prózaiság s e népnek vannak legnagyobb költői, e népnek van Shakespeareje. Vajjon ki intézi a világ dolgait: valami elméjében megnáborodott sors-e vagy egy kitanulhatlan bölcsességű isten? Akárki e mester, de rám gyenge szemű emberre nézve, ki nem látok a tengerfenekére, a világkormányzás mysteriumainak mélységébe, csak legfőlebb egy pár lábnyira a víz felszine alatt s odáig is csak homályosan, rám nézve, mondom, igen borzasztó, hogy Shakespeare-t e pimasz nép vallja tulajdonának.

Ez már csak elég keményen van mondva! De ha azt hiszi valaki, hogy Heine szelidebben nyilatkozik a „találmányok néperől“, az ugyan erősen csalatkozik. Heine ilyen hymnust zeng róluk:

Helgoland 1830 julius 1.

„ . . . Vagy talán újra abba az ördögadta Angliába menjek, ahol még in effigie lógni sem szeretnék, annál kevésbé in persona élni! Nem, nem, soha többé e nyomorult országba ahol a gépek úgy viselkednek, mintha emberek, az emberek pedig mintha gépek lennének. Oly féltelmes a hallgatásuk is, a zurrogásuk is. Már az is elegendőképp fatális rám nézve, hogy Helgoland szigete britt uralom alatt áll. Ugy képzelem néha, mintha orromat csavarná az az unalom, mely Albion fiaiból gőzölög. Csak-

ugyan, minden angolból bizonyos gáz fejlík ki, az unalomnak öldöklő levegője és ezt saját szemeimmel figyeltem meg nem Angliában, ahol egészen terhes tőle a levegő, de déli országokban, ahol az utazó britt izoláltan vándorol és az unalomnak szürke aureólája, mely fejét körülfolýja, a derűs, kék levegőben igazán markáns körrajzban látható.“

Petőfinek és Heinének közös francia-cultusa annyira ösmeretes, hogy azt idézetekkel bizonyítani teljesen fölösleges. — „Honneur aux enfans de la France! zengi Beranger, s mondja utána minden becsületés ember,“ írja Petőfi valamelyik levelében.

Petőfi ellenszenvét Göthe irányában eklatánsul kimutattam multkori cikkemben egy drastikus idézettel, melyre olvasóim bizonyára emlékeznek még. És Heine, ha nem is ily hangon, de bizony gyakorta elég öldöklő iróniával emlegeti a „Kluger Kunstgreis“-t.

Shakespearenek titáni szelleme előtt nem fejezte ki hódolatát senki a lelkesedésnek oly szilajságával, oly hártalan magasztalással és — mondjuk ki nyiltan — oly tulzással, mint e két lánglelkű költő. Mindketten csupán csak egy valakivel merik összehasonlitgatni és az a valaki nem kisebb ur mint — maga a „világegyetem szerzője,“ az — Isten!

Halljuk Petőfit:

„Shakespeare! változzék e név hegygyé s magasabb lesz a Hymalájánál, változzék e név tengerré s mélyebb és szélesebb lesz az atlanti ócezánnál, változzék e név csillaggá s ragyogóbb lesz a napnál. Talán a természet kamatra adott valami nagy szellemet még a hajdankorban s a kamatot esztendőnként a tőkéhez csatolta, s miután az évezredek multával már megszámithatlan összeggé gyarapodott, terhe alatt leszakadt az ég s e roppant szellemkincs Angliának Strafford nevű városában esett le, egy gyapjukereskedő silány viskójába, épen mikor e jámbor atyafinak Vilmos nevű fia született, ki első lélekzetével beszitta, mi az égből rá omlott. Több effélet lehetne mondani, mi tán nevetséges nagyításnak látszik, pedig korán sem az. Shakespeare egy maga fele a teremtésnek. Ő előtte tökéletlen volt a világ, s az isten, midőn őt alkotá, így szóla: netek, emberek, ha eddig kételkedtetek, ezután ne kételkedjetekek létezésemben és nagyságomban! Mind előtte, mind utána sem madár, sem emberi elme annyira nem röpült, mint Shakespeare. Megrabolta a természet minden szépségét; mi csak azt szedegetjük, böngészgetjük, mit ott hagyni épen kedve telt, vagy a mit elhozni méltónak sem tartott. Nincs az az indulat, nincs az a szenvedély, az a jellem, melynek mását nem adta, s oly festékkal, mely semmi idő multával sem veszi el színét, még csak meg sem halványodik; neki jutott örököül azon ecset, melylyel a világszellem a tarka földet, a fényes csillagokat és a kék eget festette, mik olyanok lesznek évezredek mulva, a milyenek voltak évezredek előtt“

Heine pedig így ír;

„ . . . Ismét az ó testamentumot olvasgattam. Mily hatalmas könyv ez! De az én szememben még nagyszerűbb tartalmánál a formája, előadása, melyben minden ige — mintha maga a természet szülte volna — olyan mint egy fa, mint egy virág, mint a tenger, mint a csillagos ég, mint maga az ember. Szinte fakad, serdül, folyik, csillog, mosolyog benne minden, az ember azt sem tudja hogyan, azt sem tudja miért, oly természetes benne minden. Ezek csakugyan az Isten igéi, nem úgy mint a többi könyvek, melyek csak emberi elmére vallanak. Homérben, a másik nagy könyvben *művészet* teremti az előadást és habár a tárgy, épen úgy mint a bibliában a reális valóságból van meritve, mégis egy költő alkotássá idomul, az emberi elme olvasztó tégelyében nyerve formát; úgyszólván megtisztul,

leveti salakját egy szellemi processus folytán, melyet mi „művészetnek“ nevezünk. A bibliában a művészetnek nyomát sem leled; egy naplónak stílusa ez, egy jegyzőkönyvé, melybe az abszolút szellem minden individuális emberi segédkezés nélkül jegyezgeti a napi eseményeket, majd nem azzal a tényleges pontossággal, melylyel mi emberek mosó-czéduláinkat irogatjuk. E stílusról nem lehet semmi féle ítéletet mondani, csupán hatását constatálhatjuk, melyet kedélyünkre gyakorol és bizony nem csekély zavarba jöhetnek a görög nyelvészek, midőn a bibliának szinte megdöbentő szépségeit hagyományos műkifejezéseikkel kellett definiálniok. Longinus „fenséget“ emlegetett, újabb aesthetikusok „naivitásról“ beszélnek. Ah! nincs erre való mértékünk, ítélőtehetségünk . . . a biblia Isten igéje.

Csak egyetlen egy írónál találok olyasmit, ami a bibliának ezen közveflen stílusára emlékeztet. Ez *Shakspeare*. Nála is ama rémletes meztelenségben jelenik meg olykor a szó, melytől megrettenünk, összerendülünk; Shakspeare műveiben magát a pusztá igazságot, a valót látjuk olykor minden művészi mez nélkül. De csak elvértve történik ez; a művészet Geniusa, talán tehetetlenségének tudatában, ilyenkor a természetre bizta dolgát néhány pillanatra, hogy azután annál féltékenyebben érvényesítse jogait.

dramának plaetikus alkotásában és elmés bogozásában. Shakspeare egyidejűleg zsidó is, görög is, vagy inkább mindkét elem; a spiritualismus és a művészet engesztelődve ölelkezik benne, hogy egy fenséges egészet képezzenek!“

Rut György.

(Folytatása következik.)

Dr. Grosz Dávid.

Az „Egyenlőség“ eredeti elbeszélése.

Írta: **Dr. Bácskai Albert.**

(6. folytatás.)

A Rézike félig felnőtt csenevész kis leányka volt vörös hajjal, nem szép, de érdekes arcczal, melyen néma megadás és a kiállott sok szenvedés átszellemültsége honolt.

A leányka sovány ujjai fürgén forgatták ama diszes hölgykalapot, amelyen a vékony drótszálra fűzött kis kolibri kaczerán himbálódzott, amint a Rézike őt hol a kalap elejére, hol a hátuljára tűzte fel és kezeivel messzire nyujtva ki a kalapot, nagy kék szemeit diadalmasan legelteté a kalapon, mintha csak azt akarná mondani: „ugye, hogy szép — ugye, hogy pompás izlése van a kis Rézikének!“

Dávid oda lépett a leánykához, a leányka kérdőleg tekintett reá, azután mélyen néztek egymásnak szemei közé, és ez egyetlen tekintetben két ártatlan és szenvedő lélek erős vonzalma volt kifejezve! A legények nótájuknak ép a legtrágárabb refrainejéhez értek e perczen: Dávidnak és a Rézikének az arczába kergette a vért a szégyen . . .

Nyomor és szégyen — ezek voltak az ő barátságuknak legelső zálogai.

A Rézike szemei alján egy kristálytisza kövér könnycsepp gyülemlett össze, mely ott rezgett egy perczig azután végigcsuszamlott a sápadt arcon, leesett a kaczer kis kolibri czifra tollazatára, amely azt sováran itta fel.

Istenem, ha az a kis kolibri beszélni tudna, — mennyi mindent tudna holnap madártársainak elcsicseregni a báróné előszobájában. Mert holnap estőlv lesz a báróknál és azért kell egy külvárosi pinzelakás kis páriájának álmatlan

éjszakát eltöltenie, hogy holnap a bankárnő ujdonat uj kalapját megbámulhassa a fényes termék hölgyközönsége.

Dávid pihenni tért a benyilóban lévő hónapos ágyára, de szemeit kerülte az álom, gondolatai szerte csápongta, elvitték őt messze, a hegyvölgyes felföld vadregényes tájaira, haza a falusi korcsmaházba... Maga előtt látta édes atyját a kármentőben, édes anyját, amint karján a göndörhaju kis Herminácskát tartja, amig ruhájába másik kis huga csimpszkedik belé. A kívülről behatóly gyertyafény némileg megvilágítja a fülke falait, melyen a salótrrom jegecei meg-megvillantak és a felülről lehulló svábbogarak rémes kopogást hallattak.

Dávid egész lelkében megzárkódott, csak most tűnt fel előtte egész terjedelmében az a nagy harcz, amelyet itt, ez idegen világban oly gyöngye fegyverekkel felvenni vállalkozott.

Milyen jó is volna most otthon a jámbor tótok között, akik közt, ha 6 testvére meg tudott élni — tán csak el tudna éldegélni ő is!

Nem tudott aludni. Amint kifelé tekintett, folyvást a kis Rézike pepecselő ujjait látta és a kis kolibrit, amely kékes szárnyait hol összehuzta hol meg kiterjeszté; evvel a káppal aludt el.—

Volt a szobának még egy hatodik lakója is, ez Czompókné volt, a finom embernek a felesége.

Puffadt arczu és rengeteg termetű egy asszonyság volt ez, de nem az a pozsgás kövérség ömlött el rajta, amely a korosabb matronák talakját oly kedvessé teszi, hanem az a petyhüdött kappanháj, amelylyel az anyaságot nem ismert asszonyokat az örök tétlenség látja el.

Czompókné asszony nem volt egyéb, mint a férjének a felesége, de nem azért, mert a házassági szent eskü kötötte őket egymáshoz — hisz az ő szerelmük oltárt nem látott, — hanem közönséges megszokásból és azért, mert férje, a finom ember, zsarnoki módon érvényesítette vele szemben a férji jogokat és ha csak a legparányibb gyürődés is volt a fehéreműjén, — ostorával figyelmeztette rá feleségét.

Czompókné asszony nem is érdemelt ennél sokkal jobb bánásmódot; egy lethargikus tunya asszony volt ő! napestig ott ült a tulipántos ládán, amelyben a Czompók házaspárnak az a sokat emlegetett takarékpénztári könyve volt elzárva, ritkán mozdult el a ládáról, mintha csak teste sulyával is védeni akarta volna a rejtegetett kincset.

Czompókné reggeltől estig olvasott, olvasta azokat a néies stylben kiadott rém-regényeket, a melyek nem hogy emelnék, de ingerlik és borzasztják a bárgyu lelkeket és amelyeket ép úgy bocsátanak fűzetekben áruba lelketlen üzerek, mint a pálinkát itcze és literszámra! Az előbbiek a lelket ölnek meg, az utóbbiak a testet sorvasztják el.

Czompókné fehér, puffadt arcán, amint téveteg, nagy, kék szemei a könyvekbe meredeztek, olykor futó vonaglás nyilalt át, embert öltek ilyenkor, vagy hatszoros gyilkost csiptek uyakon ott a méreggel telített betükben.

„A sárgát csutakoljátok meg erősen — a szürkét meg messzire kössétek el tőle — hallatszott kívülről egy

recsegő, érdes hang és Czompókné ijedten riadt fel a regény okozta kábulatból, Rézike kiejté kezéből a dédelgetett hölgy kalapot és Dávid barátunk is felébredt jó álmaiból. Belépett a szoba hatodik lakója — a „finom ember“.

(Folytatása következik.)

A vérengző antiszemita.

Sajnáljuk, hogy lapunk jelen számában nincsen elég hely, hogy *Szemnecz* Emil tegnapi beszédével érdemlegesen foglalkozhassunk. Lapunk már ki volt szedve, mikor beszédéről tudomást vettünk, jelenleg tehát csak egy néhány általános megjegyzésre szorítkozunk.

Akármilyen dicsőnekeket zengenek a magyar szabadságról, egyenlőségről, nem egyéb az haszontalan, semmitmondó phrasisnál. Mig lehetséges, hogy emberek, mint *Szemnecz* Emil oda állhatnak az ország elé és nyíltan és szemérmetlenül vérengző szavakban izgathatnak egy nagy osztály, felekezet ellen, ráuszíthatják a tudatlan és könnyen hívő „tömeg millióit a zsidókra,“ mindaddig szabadság, egyenlőség e hazában nem egyéb keserű gunynál, semmirevaló chimaeránál.

Szemnecz Emil a parlamentben kortesbeszédet tart, mintha ott állana a hirhedt zalaegerszegi kerület zsidófosztogatói közt, kiknek azon nagyszerű kilátást nyújtja, hogy nem olyan boltokat és korcsmákat fognak majd feltörni, mint a zalaegerszegi zsidóké, hanem, nekimehetnek majd a Rothschildoknak, agyonüthetik és kirabolhatják.

No de lesz még hozzá szavunk a jövő számban.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. F. J. Helyben. Igenis jól értesültél. Az „Egyenlőség“ rövid idő múlva *politikai* hetilappá válik. A kautiót egy jó akarónk teszi le. Politikát később sem fogunk üzni, de szükségességnek tartjuk, hogy, szemben a nagy választási mozgalmakkal, ne kötött kezekkel álljunk itt. Programmunk az marad, mi eddig volt: A magyar nemzet dicsőségére, felekezetünk becsületére!

B. D. Cs. Ez igazán mulattató. Hogy is írja Seper Kajetán uram? „A cél szentesíti az eszközt“ nem is a jezsuiták jelszava volt, hanem benne van a — talmudban. Mi a manót! hát már Seper Kajetán is ismeri a talmudot? hiszen akkor tudnia kell, hogy a talmudban bene van — Seper Kajetán is. A talmud t. i. ezeket írja: „ . . . . Mennél bolondabb, annál bölcsőbbnek akar feltűnni, rendesen azt hajtja, mit legkevésbé ért és ha gonoszt tesz, azt mondja, hogy csak jót akar.“ Ki hitte volna, hogy a talmud még Seper Kajetánal is foglalkozzék.

G. H. D. Cornelius = Perl Soma, Eötvös Károly irodavezetője.

Juliette. „*Rambam*“ nem egyéb mint összevonása a „*Rabénu Mosché ben Majmun* (tanítónk Mózes Majmun fia) szavak kezdetűinek. A héber a *Rambam* szót magánhangzók nélkül írja, úgy, hogy ez csak a R.M.B.M. betűkből áll.

B—g. D. H. A german fajhoz tartoznak: a németek, angolok, hollandok, svédek és dánok; a románhoz: az olaszok,

franceziák, spanyolok, portugáliak és némelyek szerint a románok, illetve az oláhok is; ez utóbbiak mások szerint szláv-tátár származásuak.

Tiszt. G . . . d. P. Jogáti w'lau moczosi—taam bidworecho.

Gyula. Az A. I. U. czime: Paris rue Trévise 17.

P. G . . . d. Az egyedüli competens forum az izraelita országos iroda: Fürdő-utca 10. sz.

P. H. L. Abban az intézetben az antiszemitismust tervszerűen üzik. Adja ki pénzét olyan helyen, hol az emberek tisztességes dolgokkal foglalkoznak.

K. M. Sopron. Önnek bizonyára igaza van, de mi mégsem tehetjük, hogy megdicsérjünk egy új könyvet, melyet nem látunk, sőt a melyet, ugylátszik, kegyed sem látott. Miért nem közölt velünk a hosszú dicsőhymnus helyett egy néhány szemelvényt? Levélben való válaszolásba — sajnáljuk — nem bocsájtkozhatunk.

B. Cz. P. A felfedezett rokonságra büszkék vagyunk, ingyenpéldányt azonban még sem küldünk.

H. S. Helyben. Nevezzék meg az urak a helyet, készek vagyunk minden héten 4 ingyen-példányt rendelkezésükre bocsájtani.

F. A. Gy. Nagyon szívesen. Helyreigazítás majd a cikksorozat végén.

P. Cz M. K. Kis József lakik Váci-körut 28.

— „*The Gresham*“ életbiztosító-társaság Londonban. Ezen társaságnak az 1886. év június hó 30-án letelt 38-ik üzletéről szóló jelentése, mely az 1886. decz. 20-án megtartott rendes közgyűlésen a részvényeseknek bemutatott, már megjelent. Ez évi jelentés főbb körvonalaiban a következő adatokat szolgáltatja. A lefolyt év eredménye kiválóan kedvező. Ez év folyama alatt 6594 biztosítási ajánlat, több mint 61.584,975.— frank értékben fogadtatott el, melyekért a megfelelő számú kötvények tényleg ki is állítottak. A visszbiztosításokért fizetett összeg levonása után a díjbevétel frk 14,562,065·10 Cts-ra rugott, mely össz-egben a frk 1.898,095·10 Cts tevő első évi díjak bennfoglaltatnak. A kamatszámle mérlege frk 3.996,136·05 Cts tett, és a díjbevételhez csatolva, a társaság évi jövedelmét frk 18.558,201·15 Bts-ra emelte. Az év folyamán a társaság által életbiztosítási kötvények után kifizetésre utalványozott összegek frk 7.478,425.— rugtak. A kiházasítási- és vegyes biztosítási szerződésekből eredő már esedékes követelések; frk 2.369,470·43 Cts-ot tettek. Kötvények visszavásárlásáért frk 996,826·98 Cts lett kiadva. A szerződések pontos betartását garantáló biztosítási tőke frk 3.491,157·19 Cts-al emelkedett. Az üzletév végén a társaság cselekvő vagyona frk 94408,165·62. Tőkeelhelyezés: frank 2.083,296·97 a brit kormány értékeiben, frank 1.220,697·92 az indiai és gyarmat kormány értékeiben, frk 16.052,543·02 idegen állami értékekben frk 3.765,076·98 garantált és elsőbbségi vasuti részv. frk 34.064,609·17 vasuti- és más kötlevelekben, frk 14.776,825 ingatlanokban, ideértve a társaság budapesti és bécsi házeit, frank 10.005,205·20 jelzálogokban, és különféle értékekben frank 13.439,911·66 Cts.